

"ZIENDE BLIND" : ANTIGONE SPEELT "OTHELLO"

Het Westvlaams Theater Antigone, dat de jongste tijd een nieuwe dynamiek schijnt te ontwikkelen, waagt zich thans aan Shakespeares *Othello*. Vorig jaar speelde Antigone al met succes Pavel Kohouts bewerking van *Macbeth*. Voor *Othello* werd de Roemeense regisseur Ion Omesco aangetrokken. Hij realiseert met het gezelschap een getrouwe versie die de schokkende ervaring van het stuk beslist niet helemaal, maar toch in zekere mate tot haar recht laat komen.

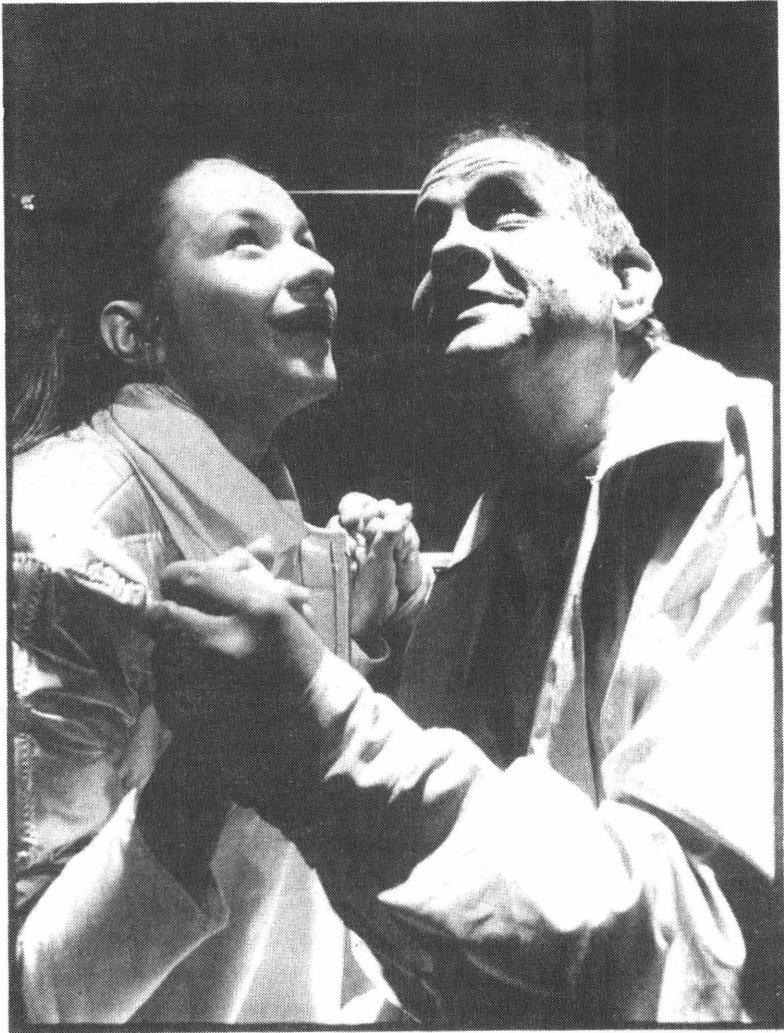
Othello wordt vaak omschreven als een huiselijke tragedie. De karakters en hun bekommernissen zijn hier minder verheven dan in de andere tragedies van Shakespeare. Bovendien is ook het thema van de jaloersheid beperkter dan de essentiële levensvragen die b.v. in *Hamlet* of *King Lear* aan bod komen.

Misschien is het eenvoudige decor van Marc Cnops, dat een vrij enge ruimte creëert, bedoeld om precies het huiselijk, ietwat benepen karakter van het gebeuren, op te roepen. Een drietal verplaatsbare panelen bakenen een speelvlak af waarop een minimum aan zetstukken gebruikt worden. Zo wordt een weliswaar bruikbaar kader gecreëerd dat toch niet erg suggestief werkt.

Enkele motieven worden krachtig tot uitdrukking gebracht in deze productie. Iago speelt een scherpzinnig en duivels spel om Othello's brein ziek te maken van jaloersheid. Het inwerken van Iago's opmerkingen als een dodelijk gif wordt extra beklemtoond door in elke scène waar dit plaats heeft, ook angstaanjagende junglegeluiden te laten horen. Zo wordt tevens Othello's terugval in de barbaarsheid gesuggereerd.

Fundamenteler dan zijn jaloersheid is wellicht Othello's blindheid die samenhangt met het ruime thema van de kloof tussen schijn en werkelijkheid. Heel nadrukkelijk bevestigt Othello meer dan eens de oprechtheid van Iago, terwijl hij steeds sterker twijfelt aan de onschuld van Desdemona. Precies omdat de Moor "ziende blind" is, geeft de regisseur hem hier enkele malen een verrekijker in de hand, die Desdemona hem speels wil afpakken.

Zo wil Omesco af en toe bepaalde aspecten of interpretaties aanscherpen. Toch heb ik de indruk dat het vaak om ietwat gezochte elementen of stijlbreuken gaat die niet kaderen in een breder verband. Daardoor krijgen zij een beetje de functie van niet bedoelde vervreemdingseffecten.

Peggy Schepens (Desdemona) en Bert André (Othello)

In de eerste scène met Cassio b.v. verschijnt Desdemona plots als een poppetje met parasol, witte pruik en zwarte nylonkousen. Is het de bedoeling om hier een andere zijde van haar persoonlijkheid — de speelse, frivole Desdemona — te tonen of is deze metamorfose slechts inbeelding van Othello? Het blijft

hoe dan ook bij een losstaand, nogal eenduidig beeld dat noch door de regie noch door de actrice wordt opgebouwd.

Wanneer Iago met Cassio in gesprek is over Bianca terwijl de argwanende Othello denkt dat zij het over Desdemona hebben zien wij Othello's hoofd even achter het paneel verschijnen : het is een groteske kop met een grote witte neus.

De doge van Venetië, met zijn witte haardos, zijn lange baard en zijn declamatorische spreekstijl, wordt hier ten tonele gevoerd als een poppenkastfiguur. De bedoeling daarvan is mij niet duidelijk. Zo zitten er in deze productie nog meer geïsoleerde toetsen die het drama veeleer afremmen dan er een meerwaarde aan te verlenen. Hetzelfde kan ook gezegd worden van de theatrale omkadering. De acteurs komen op en leggen hun zwarte kleren af om hun rol te spelen. Een muzikant blijft heel de tijd rechts op de scène aanwezig.

Bert André zorgt voor een boeiende vertolking van de rol van Othello. Precies gedoseerd weet hij details aan te brengen die Othello's terugval in de barbaarsheid duidelijk maken.

Eddy Brugman speelt nuchter de intrigant Iago : geen baarljke duivel maar een zakelijk en zelfzeker type. Bij zijn eerste monoloog heeft hij een kooitje met een woestijnratje bij zich. Dat diertje stopt hij in een handtasje en laat hij over zijn arm en schouders kruipen terwijl hij zijn plannen uitbroedt. In tegenstelling tot sommige bovengenoemde effecten, is dit wel een suggestieve vondst. Wellicht is precies dit knaagdiertje het enige levend wezen waar Iago enige affectie voor opbrengt. Overigens sluit deze vondst goed aan bij de animale beeldspraak die Iago vaak gebruikt.

Mede omdat zij gehinderd werd door de soms gezochte effecten wist Peggy Schepens niet veel reliëf te geven aan de rol van Desdemona. Naar het einde toe suggereerde zij wel een grote waardigheid en offervaardigheid.

Al bij al is deze *Othello* een interessante productie die de toeschouwer boeit zonder hem evenwel echt aan te grijpen.

Jozef DE VOS

Othello door het Westvlaams Theater Antigone ging in première te Kortrijk op 5 oktober 1991